

Till
Socialtjänstnämnden

Underlag till budget för 2008 och inriktning för 2009 och 2010

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens förslag till underlag till budget för 2008 och inriktning för 2009 och 2010.
2. Socialtjänstnämnden hemställer om 17,6 mnkr till tidigare beslutad reguljär verksamhet som inte är finansierad inom ram enligt tjänsteutlåtandet.
3. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

Dag Helin

Eva C Sandberg

Eddie Friberg

Fredrik Jurdell

Rita Kahn

Stella Dellios

Eva Sandberg

SAMMANFATTNING	3
BAKGRUND	4
KOMMUNFULLMÄKTIGES INRIKTNINGSMÅL	4
STADEN SKA VARA EN ATTRAKTIV PLATS FÖR BOENDE, FÖRETAG OCH BESÖK	4
VALFRIHETEN SKA ÖKA	5
HÖGRE KVALITET I OMSORGEN	5
EN TRYGG OCH SNYGG STAD	5
EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH SÄNKT SKATT	6
NÄMNDENS ANSVARSOMRÅDE	7
KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET	7
NÄMNDENS VERKSAMHETSOMRÅDE	7
BARN OCH UNGDOMAR	7
FUNKTIONSHINDRADE	12
HEMLÖSA OCH MISSBRUKARE	13
SOCIALPSYKIATRI	18
ARBETSMARKNADSFRÅGOR	19
EKONOMISKT BISTÅND	21
VÅLDSUTSATTA KVINNOR	22
PROSTITUERADE	22
KRIS- OCH KATASTROFBEREDSKAP	23
STADSÖVERGRIPANDE FRÅGOR	23
TILLSTÅND OCH TILLSYN ENLIGT ALKOHOLLAGEN	25
MEDARBETARNA	26
ÖVRIGA REDOVISNINGAR	27
EKONOMISKA BEDÖMNINGAR	27
LOKALER	28

Sammanfattning

Nämndernas budgetunderlag ska redovisa en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten de kommande åren. Underlaget ska beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor, demografiska förändringar samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder.

I ärendet redovisar förvaltningen en analys av verksamhetens förväntade utveckling under perioden. Vidare redovisar förvaltningen dels pågående verksamheter som är ofinansierade fr.o.m. 2008 och dels förslag om nya verksamheter. Några frågor som tas upp är följande: För att säkra det yttersta skyddet för barn och ungdomar framförs att finansieringsformen av stadens gemensamma insatser i egen regi bör förändras. Öppnande av flera gruppboenden för ensamkommande asylsökande ungdomar kan bli aktuella. Arbetet för att minska hemlösheten kommer att inriktas mot utökade insatser för att hjälpa barn och ungdomar som inte kan eller vill bo kvar hemma, förstärkt individuellt stöd till dem som bor länge på härbärgen samt att öka tillgången på försöks- och träningslägenheter. Det stadsövergripande ansvaret för arbetsmarknadsåtgärder överfördes från kommunstyrelsen till socialtjänstnämnden från och med 2007. Det blir därför angeläget för nämnden att delta i arbetet med att öka förutsättningarna för att fler medborgare än i dag ska delta i arbetslivet och helt eller delvis försörja sig själva.

I socialtjänstnämndens förslag till verksamhetsplan för 2007 föreslogs tillskott av medel för ett antal olika insatser som bedrivs inom ramen för nämndens reguljära verksamhet. För dessa insatser finns dock inga medel avsatta i nämndens ram (mnkr):

Grimman, medborgarkontor och akutboende för hemlösa	2,9
Lots	1,5
Fortsatt husvagnsboende vid Flaten Camping	2,1
Stöd till utomstående organisationer som ordnar dagverksamhet för hemlösa	3,0
Indexuppräknning avseende stöd till utomstående organisationer som ordnar boenden för hemlösa	1,9
Fortsatt finansiering av bedömningskansliet	1,2
Inrättande av ett socialpedagogiskt center för adopterade och deras familjer	3,0
Inrättande av ett kunskapscenter för socialpsykiatri	2,0
	<u>17,6</u>

Förvaltningen föreslår att socialtjänstnämnden hemställer om 17,6 mnkr fr.o.m. 2008 till den reguljära verksamhet som inte är finansierad inom ram.

I tjänsteutlåtandet redogörs för trender, utvecklingstendenser, olika strukturella frågor och viktiga utvecklingsområden under planeringsperioden. Bedömningarna avser både nämndens eget verksamhetsområde och det stadsövergripande ansvaret. Det är i dagsläget inte möjligt att bedöma kostnads- och intäktskonsekvenser av samtliga framtida förändringar.

Nedan lämnas en sammanställning över de områden där en ekonomisk bedömning kan ske (mnkr):

Förstärkning av det yttersta skyddet för barn och ungdomar	15,0
Startkostnad för nytt gruppboende för ensamkommande asylsökande barn	1,0
Startkostnad för nytt Put-hem	1,0
Utveckling av familjehemsvården	5,0
Förstärkning av det uppsökande arbetet bland ungdomar	2,0
Fortsatt utveckling av stöd- och utvecklingsverksamhet inom Komet	1,5
Medling vid ungdomsbrott	2,0
Samlokalisering av olika behandlingsverksamheter i nytt Flexatorhus	6,0
Förstärkt samverkan kring missbrukande våldsutsatta kvinnor	1,5
Satsning på utveckling och utbildning inom individ- och familjeomsorg	10,0
Forskning- och utvecklingsinsatser	<u>5,0</u>
	50,0

Bakgrund

Utgångspunkt för nämndernas arbete med underlagen är beslutad plan för 2008 i kommunfullmäktiges budget för 2007 med inriktning för åren 2008 och 2009. Större avvikelser eller förändringar jämfört med gällande plan för åren 2008-2009 ska analyseras och kommenteras.

Nämndernas underlag ska under respektive relevant inriktningsmål redovisa en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten de kommande åren. Underlaget ska beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa samt eventuella åtgärder. I detta ingår att beakta lokalförsörjning, kompetensförsörjning samt omstrukturerings- och investeringsbehov. Nämnden ska även i underlaget beakta den konkurrensutsättning och avknoppning som ska ske inom stadens verksamheter.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetas inom förvaltningens ledningsgrupp. Ärendet har behandlats inom ramen för facklig samverkan.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök

Nämndens ansvar för arbetsmarknadsfrågorna medför under perioden stora krav på att anpassa kompetensutveckling och utbildningsinsatser för att matcha människors arbetskapacitet mot meningsfull sysselsättning. I detta arbete kommer samverkan med den privata

sektorn att vara betydelsefullt, för att på ett effektivt sätt kunna svara upp mot näringslivets behov av arbetskraft. Nämnden kommer att ha en aktiv roll i utvecklingen av jobbtorgen.

Nämnden har genom hanteringen av serveringstillstånd en verksamhet som är väsentlig för medborgarnas och besökarnas upplevelse av staden. Tillståndsgivningen vänder sig också direkt till näringslivet. Nämndens arbete med tillståndsfrågorna får redan idag höga betyg i kundundersökningar men utvecklingsarbetet för en förenklad kontakt med myndigheten kommer att fortsätta, med ambitionen att inrätta en s.k. ”one-stop-shop-funktion” för att minimera antalet myndighetskontakter. Nämnden har även ett uppdrag att revidera riktlinjerna för serveringstillstånd i syfte att ytterligare stärka förutsättningarna för ett dynamiskt storstadsliv.

Valfriheten ska öka

Konkurrensupphandling planeras i första hand inriktas mot boenden/institutioner samt rådgivande verksamheter. Vidare kommer förutsättningarna prövas för införande av pengsystem bland annat inom familjerådgivningen. En plan för konkurrensupphandling och införande av pengsystem kommer att föreläggas socialtjänstnämnden våren 2007. Förvaltningen har ett omfattande samarbete med ideella organisationer vilka ökar valfriheten för socialt mycket utsatta grupper i Stockholm. Socialtjänstnämndens organisations- och föreningsutskott (OFU) beviljar ca 120 organisationer/föreningar ekonomiskt stöd som komplement eller alternativ till stadens egen vård eller omsorg.

Högre kvalitet i omsorgen

Förvaltningen kommer att intensifiera det arbete som påbörjats med att mäta effekterna av gjorda insatser, förbättra verksamheten och därmed öka kvaliteten för medborgaren. Utökad samarbete och samverkan mellan närliggande verksamheter inom nämndens ansvarsområde samt utomstående aktörer, andra myndigheter, frivilligorganisationer och företag, kommer att öka tillgängligheten och underlätta för brukarna att få rätt insats vid rätt tillfälle. De projekt inom ramen för kompetensfonden som vid utvärdering visat sig vara framgångsrika och kvalitetshöjande, kommer att integreras i den ordinarie verksamheten. Nämnden kommer under perioden att utveckla den stadsövergripande analysen och uppföljningen av de sociala verksamheterna.

En trygg och snygg stad

Nämnden har ett särskilt ansvar för det brottsförebyggande arbetet. Under perioden kommer trygghetsmätningar att genomföras i olika delar av staden. Resultaten kommer att ligga till grund för förslag till åtgärder och aktiviteter inom ramen för det brottsförebyggande arbetet. Nämnden kommer under perioden att fortsätta utveckla arbetet inom detta område, såsom ungdomstjänst, stödcentrum för unga brottsoffer, medlingsverksamhet

m.m. Genom stödet till frivilligorganisationerna ansvarar nämnden för att staden på ett effektivt sätt utnyttjar den potential som organisationerna har i det trygghetsskapande arbetet.

Huvuddelen av nämndens egna verksamheter riktar sig till olika utsatta grupper, som i hög grad befinner sig i riskzon för att såväl begå som utsättas för brott i olika former. Under perioden kommer nämndens verksamheter ytterligare utvecklas för att undvika att människor hamnar i en sådan utsatthet. Våldsutsatta kvinnor och barn i behov av stöd kommer att prioriteras särskilt. Förvaltningen kommer även att utse en klotteransvarig för snabba åtgärder mot klotter på förvaltningens egna lokaler.

Socialjouren och uppsökande verksamheter riktade mot ungdomar och vuxna finns till hands för medborgarna i staden om akuta sociala problem hela dygnet. Kriscentrum för kvinnor har en jourtelefon som tar emot telefonsamtal från våldsutsatta kvinnor dygnet runt. Det skyddade boendet har också dygnetruntöppet. Jourhavande kurator har en jourtelefon öppen kl. 03.00-15.00.

Ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Stadens integrerade system för uppföljning (ILS) används i förvaltningen för att största möjliga nytta ska nå medborgarna. En systematisk uppföljning av ekonomi och verksamhet säkerställer detta. *Uppföljningen* sker månadsvis, i tertialrapporter och i samband med årsbokslut och verksamhetsberättelse.

Genom införandet av *interna kontrakt* som ett komplement till *lokala verksamhetsplaner* inom förvaltningens avdelningar och enheter, har ansvar och befogenheter konkretiserats. Kontrakten reglerar för respektive chef vad uppdraget omfattar, vilka åtaganden och arbetssätt som ska användas, vilka resurser som finns tillgängliga för uppdraget, vilka prestationer som ska uppnås samt hur uppföljning av ekonomi, åtaganden och kvalitetsgarantier ska ske. Systemen för styrning och effekttuppföljning kommer att vidareutvecklas.

Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys väljs ett antal områden och rutiner ut som granskas under verksamhetsåret. *Internrevisionen* har traditionellt fokuserat på rutiner för ekonomi och personaladministration. Fr.o.m. 2006 har interrevisionen utvecklats till att även omfatta en genomlysning av verksamheterna. Denna del av revisionen granskar bl.a. uppdrag och måluppfyllelse samt rutiner för uppföljning och dialog.

I samband med verksamhetsplanering och uppföljning sker också en *löpande prövning* av resurstillgång, anslagsutrymme och intäktsutveckling. Förvaltningsledningen bevakar att nödvändiga omdisponeringar av resurser sker mellan verksamheter när så krävs. Därutöver prövas om samlokalisering av verksamheter kan vara en lämplig lösning för att bättre utnyttja lokaler t.ex. i samband med omförhandling av kontrakt.

Nämndens ansvarsområde

Socialtjänstnämnden har enligt sitt reglemente följande huvuduppgifter:

- bereda ärenden till kommunstyrelsen avseende riktlinjer, policy och uppföljning inom sitt ansvarsområde
- svara för vissa stadsövergripande verksamheter
- mot ersättning tillhandahålla tjänster som beställs av andra nämnder.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

I enlighet med uppdrag i budgeten för 2007 och arbetet med att förtydliga resultatredovisning och uppföljning för verksamheterna kommer nyckeltal och uppföljningsbara mål att användas under perioden. I budgeten för 2007 anges följande mål för socialtjänstnämnden under planperioden:

- förebyggande och tidiga insatser till barn och ungdomar ska prioriteras
- kvinnofrid ska råda både i hemmen och på gatorna
- hemlöshet ska förebyggas och olika stöd- och vårdboenden ska utvecklas
- missbruk ska förebyggas, särskilt ska nyrekryteringen i åldern 13 – 25 år motverkas
- för personer med psykiska funktionsnedsättningar ska bostäder i olika former byggas ut och möjligheterna till sysselsättning, studier och arbete förbättras.

Nämndens verksamhetsområde

Barn och ungdomar

Staden har under ett antal år genomfört en satsning på öppenvårdsinsatser inom barn- och ungdomsområdet, liksom lättillgängliga insatser som ”service” utan utredning och behovsbedömning. Antalet barn och unga med någon form av öppenvårdsinsats har ökat från ca 2 700 år 2004 till 3 200 år 2006. Antalet placeringsdygn i heldygnsvård har under samma period minskat från ca 429 000 till 409 000. Nettokostnaden för verksamhetsområdet har ökat med drygt 23% sedan 2000. Parallellt med denna utveckling finns en strävan mot en mer kunskapsbaserad socialtjänst. Utvecklingen är i grunden positiv men rymmer också orosmoment i fråga om den ökade kostnadsnivån och även ledarskapet. Staden står inför en utmaning när det gäller att organisera arbetet dels så att resurserna räcker till för förebyggande och tidiga insatser, dels att tillgodose kompetens och kontinuitet hos personalen samt kvalitet och rättssäkerhet i arbetet med utsatta barn, ungdomar och deras familjer.

Mot bakgrund av att socialtjänsten erbjuder mer och mer kvalificerat psykosocialt stöd och hjälp till barnfamiljer i form av service, finns ett stort behov av att utveckla nyckeltal även för förebyggande arbete och tidiga ej biståndsbedömda insatser. Förvaltningen bör

medverka till att socialtjänstens uppdrag avseende förebyggande arbete preciseras, att kriterier och bedömningsunderlag definieras och att dessa kopplas till resursfördelnings-systemet samt att planer för hur det förebyggande arbetet kan följas upp utvecklas.

En ärendetyp som tydligt växte i antal under 2005 och 2006 var ensamkommande asylsökande barn och ungdomar vilket på sikt medför ökade kostnader för berörda stadsdelsnämnder. Denna grupp barn och ungdomar beräknas fortsatt öka. Även antalet medgivandeutredningar för adoption började öka tydligt under 2005 och 2006, vilket medfört stora variationer i tillgänglighet i form av väntetider och kostnader inom familjerätten på olika stadsdelsförvaltningar.

Målgrupper som stadsdelsförvaltningarna anser behöver uppmärksammas i högre grad, är barn och unga med neuropsykiatriska funktionshinder, unga flickor med sviktande psykisk hälsa och begynnande missbruk, brottsutsatta barn och unga, barn och unga vars mammor hotas och misshandlas i hemmet, barn och unga vars föräldrar lider av psykisk ohälsa samt små barn 0-5 år med sköra föräldrar och bristande sociala nätverk. En framgångsrik utveckling av arbetet med ovannämnda målgrupper förutsätter gemensamt ansvarstagande och nära och god samverkan med andra myndigheter eller vårdgivare, främst skolan och landstinget.

Det yttersta skyddet

Stadsdelsnämnderna har sedan många år förstärkt arbetet med förebyggande insatser för barn och unga och till stor del ersatt vård i dygnetruntsorg med familjehem och alternativa behandlingsmetoder i öppna former.

Socialtjänstnämnden ansvarar för att tillhandahålla platser för barn och ungdomar på HVB-institutioner (HVB = Hem för Vård eller Boende). Underlaget för stadens dygnetruntvård i egen regi har minskat. År 2000 bestod HVB barn och ungdom av 16 verksamheter med en budgetomslutning om ca 109 mnkr att jämföras med år 2007, då motsvarande siffror är 10 verksamheter med en budgetomslutning om ca 67 mnkr. Utöver detta tillkommer ett stort antal privata vårdgivare som staden har ramavtal med. Den verksamhet som staden driver i egen regi har idag en omfattning som kan betraktas som ett beredskaps- och basutbud gemensamt för staden. För barn i behov av akut skydd har staden jourfamiljehem både i privat och kommunal regi.

Aktuell forskning har visat att för att en behandling i dygnetruntsorg ska vara framgångsrik, bör den bestå av korta intensiva insatser i kombination med omfattande insatser i eftervård. Vidare ska miljön vara så normaliserande som möjligt och underlätta för klienten att återvända till livet utanför den tillrättalagda miljö som en vårdmiljö innebär.

HVB barn och ungdoms och stadsdelsförvaltningarnas gemensamma utvecklingsarbete är inriktat mot att reducera tiden på institution. Istället har institutionernas resurser alltmer kommit att användas vid stadsdelsförvaltningarnas hemmaplansarbete. Detta utvecklings-

arbete har genomförts med oförändrat intäktskrav på dygnetruntverksamheten samtidigt som kostnader uppstår för hemmaplansarbetet. För stadsdelsförvaltningarna blir kostnadsnivån därför så hög att den blir ett hinder för det fortsatta gemensamma utvecklingsarbetet. För att säkerställa det arbete som pågår tillsammans med stadsdelsförvaltningarna så bör anslagsfinansieringen ytterligare förstärkas med 15,0 mnkr.

Ungdomstjänst

Från och med januari 2007 infördes straffpåföljden ungdomstjänst som en ny och fristående påföljd för unga lagöverträdare. Påföljden berör ungdomar under 18 år, undantagsvis också ungdomar 18-21 år, som gjort sig skyldiga till brott. Socialtjänstnämnden har i uppdrag att för stadsdelsnämndernas räkning tillhandahålla påverkansprogram och handledarstödda praktikplatser. Detta sker vid förvaltningens verksamhet Bromma arbets- och studiecenter som samarbetar med socialsekreterare och åklagare om uppföljningen av de dömda ungdomarna.

När sluten ungdomsvård 1999 började användas som påföljd vid straffutmätning inom rättsväsendet visade det sig att man kraftigt underskattat omfattningen av antalet domar. Den nya påföljden kom att kräva betydligt mer resurser inom Statens institutionsstyrelse (SiS) än vad man räknat med. Samma situation kan komma att uppstå när det gäller ungdomstjänst varför behov av beredskap inför detta kan bli aktuell under kommande budgetperioder.

Ensamkommande barn

Socialtjänstnämnden har av kommunfullmäktige uppdraget att organisera och driva boenden för ensamkommande asylsökande ungdomar. För närvarande driver socialtjänstnämnden inom enheten HVB barn och ungdom två gruppboenden med plats för 12 respektive 13 ungdomar i åldrarna 14-18 år.

I samband med att ansvaret för flyktingmottagandet av ensamkommande barn och ungdomar fördes över från Migrationsverket till kommunerna beräknades att det skulle handla om ca 180 barn/ungdomar per år. Under 2006 skedde en markant ökning och totalt under året kom drygt 800 barn/ungdomar till Sverige. Under innevarande års två första månader kom det 240 barn/ungdomar till Sverige. Eftersom antalet asylsökande förväntas fortsatt öka, kan stadens engagemang inom området ytterligare utökas. Öppnande av flera gruppboenden kan bli aktuella. Start av ett gruppboende beräknas till en kostnad av ca 1,0 mnkr. Dessa kostnader ersätts inte av staten som står för kommunernas övriga kostnader för ensamkommande asylsökande barn/ungdomar. Staden har för närvarande ett avtal med Migrationsverket om att tillhandahålla 25 platser för målgruppen.

Staden skulle framdeles även behöva starta ett Put-hem (Put = permanent uppehållstillstånd) för ungdomar som fått uppehållstillstånd. Dessa Put-hem finansieras för ungdomar under 18 år av staten (för närvarande genom Integrationsverket). När de fyllt 18 år och är

i fortsatt behov av kommunens insatser utgår inga statliga bidrag. Det innebär att kommunerna får stå för kostnaderna.

Familjevård

Förvaltningen har på socialtjänstnämndens uppdrag utrett hur familjevården i Stockholm skulle kunna utvecklas. Utredningen föranleddes av att en rad granskningar och forskningsrapporter har visat att det finns stora utvecklingsbehov inom familjevårdsområdet.

Förvaltningens Familjehemskonsulter är idag ett komplement till stadsdelförvaltningarnas familjevård. Man rekryterar, grund- och vidareutbildar familjehem.Handledning förmedlas till både familjehem och tjänstemän. Enheten är idag intäktsfinansierad. Enheten kan ha huvudansvaret för den rekrytering, utbildning och handledning som bedöms behövas. Inför en förändrad och utökad roll behöver finansieringsformen förändras. I utredningen om utveckling av familjehemsvården har förvaltningen bedömt att en budgetförstärkning om 5,0 mnkr är nödvändig.

Adopterade och deras familjer

Socialtjänstförvaltningen fick i budget/verksamhetsplan 2007 i uppdrag att inrätta ett resurscenter för adopterade och deras familjer. Resurscentret arrangerar och administrerar föräldrautbildning inför adoption (FIA) för hela stadens räkning. Centret inhämtar också kunskap om adoption och sprider denna till adopterade, adoptivföräldrar och till stadens personal som i sitt arbete möter dessa barn och föräldrar. Vidare har resurscentret ansvar för att driva den socialpedagogiska verksamheten Spira, som är en öppen verksamhet för nyanlända adopterade och deras föräldrar. Lokalmässigt är centret och den socialpedagogiska verksamheten samordnad i nya lokaler på Skånegatan. Socialtjänstnämnden har fått 1,5 mnkr för att starta verksamheten. En förutsättning för att nämnden ska kunna driva verksamheten vidare är att 3,0 mnkr tillförs.

Uppsökande arbete bland ungdomar

Ungdomsjouren bedriver uppsökande arbete i city med ungdomar upp till 20 år under dagar, kvällar, nätter och helger. Uppdraget är att förhindra att ungdomarna hamnar i missbruk, kriminalitet, prostitution eller annat socialt nedbrytande beteende. Vidare samordnar och ansvarar Ungdomsjouren för det uppsökande arbetet vid extraordinära situationer. Två socialsekreterare är stationerade vid Citypolisens ungdomsrotel och arbetar uppsökande gentemot häktade och anhållna ungdomar samt medverkar vid polisförhör. Sedan hösten 2004 ingår kommun och landsting på Maria Ungdom tillsammans med Ungdomssektionen vid Länskriminalen (ULK) i ett gemensamt projekt, MUMIN-projektet genom Mobilisering mot Narkotika. Projektets syfte är att snabbt lotsa ungdomar som gripits för ringa narkotikabrott till vård/behandling. Eftersom det är viktigt att hjälpinsatser sätts in så tidigt som möjligt kommer samarbetet med ULK på fältet att ut-

ökas. ULK ingriper årligen mot 1 200 – 1 300 personer varav merparten inte är tidigare kända i narkotikasammanhang.

Ungdomsjouren har ett nära samarbete på fältet med dels narkotikapolisen, dels med annan polis, t.ex. Klara närpolis. Avvikna ungdomar finns i olika miljöer t.ex. i Stockholms city och i de miljöer narkotikapolisen arbetar i (husrannsakingar, rave-fester, festivaler m.m.). Det är angeläget att samarbetet med polisen fortsätter. Ungdomsjourens uppdrag kan utvidgas och även omfatta att systematisera arbetet med avvikna ungdomar (som ibland benämns hemlösa). Kostnaden för en förstärkning uppgår till ca 2,0 mnkr. Förvaltningen återkommer i VP för 2008 i denna fråga.

Förebyggande metoder riktade till barn och ungdomar

Nämnden kommer under perioden att fortsätta utveckla det förebyggande arbetet för de grupper av barn och unga som löper störst risk att senare få problem som brottslighet och missbruk. Arbetet ska inriktas på att hitta arbetssätt och metoder som är lämpliga för olika grupper och olika typer av problem.

Komet

Föräldraträning är en metod att förebygga barns och ungdomars problem som har starkt stöd i forskningen. Det stockholmsbaserade programmet föräldraKomet är lika effektivt och i vissa avseenden effektivare än motsvarande internationella program. Flera versioner av Komet har utvecklats: för föräldrar till tonåringar, för ungdomar på institution (i samarbete med SiS), förstärkt Komet som är en individualiserad och behandlande form samt Komet för förskolan. Flera ytterligare områden finns att utveckla.

Den fortsatta utvecklingen av Komet kräver kvalitets- och stödfunktioner som kan utveckla, upprätthålla och förvalta programmets integritet och kvalitet inom stadsdelsförvaltningarna. Den nödvändiga forskningen och utvärderingen för att utveckla programmen samt upprätthållande av kvaliteten och programtrohet är inte möjlig att finansiera med utbildningsavgifter. Komet har sedan halvårsskiftet 2003 fungerat som ett projekt med projektstöd som upphör vid 2007 års utgång. Från och med 2008 är stöd- och utvecklingsverksamheten motsvarande tre anställningar ofinansierad.

Medling vid ungdomsbrott

Medling vid ungdomsbrott är en obligatorisk verksamhet för kommunerna från och med den 1 januari 2008. Detta ställer krav på att en fungerande medlingsverksamhet byggs upp för hela staden. Ett nära samarbete med polisen är då en nödvändig förutsättning. I Stockholm finns tre polismästardistrikt. Vid dessa polismästardistrikt finns också stödcentrum med socialsekreterare och ett utvecklat samarbete med polisen. Med den samlade kompetens som finns inom dessa ungdomsenheter är förutsättningarna gynnsamma för att utveckla medlingsverksamheten.

En medlingssamordnare har knutits till varje polismästardistrikt med uppgift att vidarebefordra ärenden till medlare inom stadsdelsförvaltningar eller till s.k. lekmanamedlare mot en smärre ersättning. Medlingssamordnarna kan dessutom genomföra vissa medlingar själv för att inga medlingsärenden ska falla mellan stolarna. Polisen ställer lokaler till förfogande utan kostnad för staden, medan Stockholms stad har arbetsgivaransvaret. Förvaltningen bedömer att denna organisatoriska lösning för medlingssamordning i Stockholms stad har goda förutsättningar att uppfylla den lagliga skyldighet för kommunerna som träder i kraft den 1 januari 2008. För att kompensera kommunerna för de ökade kostnaderna för medling har regeringen beslutat att tilldela kommunerna 26 mnkr fr.o.m. år 2008.

Funktionshindrade

Under åren 2001-2006 har 326 lägenheter färdigställts för personer som får insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, men det finns fortfarande ett omedelbart behov av ca 220 lägenheter. Inom 2-3 år behövs ytterligare ca 230 lägenheter färdigställas. Huvuddelen av det som byggts hittills består av gruppboendestäder men i den fortsatta utbyggnaden finns ett behov av en större bredd i utbudet. Det kan t.ex. röra sig om serviceboendestäder eller fristående lägenheter där den enskilde får stödet genom särskilda boendestödsteam eller liknande. Det bredare utbudet efterfrågas alltmer av den yngre generationen funktionshindrade.

Det finns idag, i Stockholms stad, 104 ej verkställda beslut, 6 domar och 3 avslagsbeslut trots bedömda behov av insatser. De senaste åren har trenden varit att det varje år redovisats ca 100 ej verkställda beslut och ca 10 ej verkställda domar. Det är bland annat bristen på bostäder som bidrar till det höga antalet ej verkställda beslut och domar. Det måste därför vara en högt prioriterad fråga för staden att utbyggnaden fortsatt kan hålla ett högt tempo. Även bristen på kontaktpersoner bidrar till det stora antalet ej verkställda beslut. Förvaltningen avser att genomföra återkommande insatser för att rekrytera och behålla de personer som anmäler intresse för uppdraget.

Inom omsorgen om funktionshindrade är ca 3 600 personer månadsanställda. Ca 700 arbetar som personliga assistenter och ca 2 600 utgörs av personal i gruppboendestäder för barn och vuxna, dagliga verksamheter och korttidshem. Kommande år kommer behovet av personal att öka, bl.a. mot bakgrund av den utbyggnad av bostäder som är planerad. De särskilda betingelser som råder inom funktionshinderomsorgen kräver personal med hög kompetens som kan svara upp till den enskildes behov. Förvaltningen kommer under året att genomföra utbildningar för anställda inom funktionshinderomsorgen inom ramen för kommunstyrelsens uppdrag gällande resterande delar av kompetensfonden.

Såväl inom staden som mellan staden och landstinget finns behov av ökad samordning och samverkan när det gäller insatser för funktionshindrade. Utvecklingsstörda personer

med t.ex. medicinska och somatiska komplikationer till funktionshindret, kan få stöd och behandling från många aktörer inom kommun och landsting. För att erbjuda den enskilde effektiva och adekvata insatser med hög kvalitet krävs samordning mellan de olika aktörerna. Samma förhållande gäller mellan stadsdelsnämnderna, gränsdragningskonflikter som har sin grund i en enskild brukares behov måste undanröjas.

LSS-kollo

Socialtjänstnämnden har verksamhets- och budgetansvar för kolloverksamhet för personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd. Verksamheten vänder sig både till stadsdelsförvaltningarna och länskommunerna. Stadsdelsförvaltningarnas placeringar finansieras via anslag i socialtjänstnämndens budget, medan biståndsbesluten fattas i stadsdelsförvaltningarna. Under flera år har stadsdelsförvaltningarna fattat biståndsbeslut om kolloplacering utöver vad som ryms inom detta anslag. Nämnden har därför beviljats tilläggsanslag för att klara av att genomföra samtliga beviljade placeringar. Förvaltningen återkommer med begäran om tilläggsanslag i tertial 1 2008.

Under de närmaste åren kommer staden att sälja ut stora delar av sitt fastighetsbestånd. Detta innebär att 4 gårdar med välfungerande kolloverksamhet för ca 150 barn och ungdomar berörs. Vissa svårigheter att hitta ersättningslokaler kan uppstå och även leda till ökade kostnader för förvaltningen.

Korttidshem

Korttidshemmen Drömmen och Navet vänder sig till funktionshindrade ungdomar och vuxna från 12 år och uppåt. Insatserna görs enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, korttidsvistelse utanför egna hemmet (LSS). Verksamheterna syftar till att berörda ungdomar och vuxna ska få miljöombyte liksom att föräldrar och andra anhöriga ska få avlastning. Liknande verksamheter drivs av stadsdelsnämnder.

Efterfrågan på platser både vid förvaltningens och stadsdelsförvaltningarnas korttidshem har varit vikande. Förvaltningen anser att en översyn av stadens utbud av korttidshem behöver göras, så att det klargörs huruvida det totala utbudet stämmer överens med efterfrågan.

Hemlösa och missbrukare

Hemlösa

Socialtjänstnämnden har ett särskilt uppdrag att samordna, driva och bygga boenden för hemlösa i staden. De fem senaste åren har 186 platser skapats, i första hand vid lågtröskelboenden. Vidare har särskilt riktade insatser gjorts på härbärgena för att intensifiera kontakten mellan socialtjänsten och de boende. Insatserna har särskilt riktats till de som

bott allra längst på härbärke. Det intensifierade arbetet på härbärgena har visat goda resultat och många s.k. långliggare har lämnat härbärgena för annat ordnat boende.

Bakgrunden till ovanstående insatser är studier av härbärgesboendet de senaste sex åren, där följande går att urskilja: relativt konstant beläggning med 90-94 %, en något större andel kvinnor, fler s.k. långliggare, större andel personer som tillhör stadsdelsförvaltningarna samt ett minskat antal personer som bor på härbärke. För att på ett bättre sätt följa utvecklingen på härbärgena kommer ett nytt uppföljningssystem att introduceras under 2007. På så sätt kan bland annat tak-över-huvudet-garantin följas noggrant, en garanti som staden under många år har levt upp till. I de två mätningar av hemlösa som staden utförde 2004 och 2006, visade resultatet på 3 363 respektive 3 231 hemlösa, dvs. en viss minskning av antalet. Genomgången visade också att andelen personer som bor i mer långsiktiga boendeformer har ökat, vilket innebär att en kvalitetshöjning skett.

Antalet försöks- och träningslägenheter har ökat under ett antal år (158 förmedlade lägenheter år 2002 jämfört med 250 år 2006), något som också lett till att fler personer fått ett hem. Ett ytterligare tillskott av denna typ av lägenheter är önskvärt.

Ett arbete för att förhindra vräkningar pågår aktivt på samtliga stadsdelsförvaltningar. Detta arbete har förstärkts de senaste åren. Arbetet måste dock fortsätta att utvecklas då många människor fortfarande blir vräkta, något som bland annat visar sig i att härbärgena också tar emot en hel del ”nyvräkta” personer. Kronofogdens statistik visar att det ansöks om ca 2 000 vräkningar per år i Stockholm, varav ca 900 verkställs.

Enligt det uppdrag som socialborgarrådet gav förvaltningen i december 2006, kommer arbetet för att minska hemlösheten att inriktas mot utökade insatser för att hjälpa barn och ungdomar som rymt hemifrån eller från någon institution, förstärkt individuellt stöd till dem som bor länge på härbärgen samt att öka tillgången på försöks- och träningslägenheter.

Nya och växande behov

Arbetet med hemlösa som bor länge på härbärke måste ytterligare intensifieras. Denna grupp har oftast en mycket komplex problematik, där många slags insatser behövs. Den psykiatriska problematiken ökar bland dessa hemlösa och det är nödvändigt med förstärkt samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer. Vidare behöver nya arbetsmetoder utvecklas. Fler yngre människor än tidigare bor också på härbärke idag.

Härbärgesteamet är ett exempel på framgångsrik samverkan mellan staden och landstinget. Det består av uppsökare från Uppsökarenheten och uppsökare från landstinget och arbetar med hemlösa på akutboenden på uppdrag av stadsdelsförvaltning/Enheten för hemlösa. Härbärgesteamet ska - som ett första steg - göra en inventering av långliggarna på Planeringshemmet Hammarbybacken för att bedöma vilka behov dessa personer har.

Uppsökarna har framgångsrikt har lotsat personer från ”bosättningar” till mer ordnade boenden. Trots detta uppstår nya ”bosättningar” För detta kommer specialinsatser att behövas. Det är också viktigt att fortsätta det uppsökande arbetet på särskilt utsatta platser, exempelvis vid Centralstationen.

Kvalitetshöjning

Arbetet mot vräkningar måste ytterligare förstärkas. De redan hemlösa behöver snabbare komma vidare i vårdkedjan, alternativt erbjudas en försöks- och träningslägenhet där de kan få stöd i boendet. Tillgången på denna typ av lägenheter behöver öka i antal.

Under 2007 behövs 100 försökslägenheter och under 2008-2010 beräknas behovet att vara ytterligare ca 40 lägenheter per år. Om fler lägenheter tilldelas behöver boendestödssamheten utökas. Inledningsvis kan ökade kostnader uppkomma i form av boendestöd, ekonomiskt bistånd till hemutrustning etc., men på längre sikt innebär det lägre vård/boendekostnader. Förvaltningen återkommer i VP för 2008 med närmare redovisning.

Ett medborgarkontor för hemlösa finns i akutboendet Grimmans lokaler sedan sommaren 2006. På medborgarkontoret finns tillgång till datorer, telefon, information och möjlighet att utan tidsbokning träffa socialsekreterare. Syftet är att hjälpa hemlösa att samordna insatser och kontakter och länka besökare till rätt person och/eller myndighet samt att bistå med tolkning och hjälp med att överklaga. Verksamheten har fallit väl ut och har många besökare. Den hjälp som i första hand efterfrågas är av socialrättslig karaktär. Socialtjänstnämnden föreslås hemställa om driftskostnaderna för medborgarkontoret som uppgår till 2,9 mnkr/år.

Samverkan och samlokalisering med landstinget

För att lyckas i arbetet med att stödja de hemlösa är ett utökat samarbete med landstinget nödvändigt. Det sociala stödet socialtjänsten ger behöver i än högre grad sammankopplas med landstingets kompetenser; särskilt psykiatri, beroendevård och HIV-vård. Ett sätt att stärka samverkan är att samlokalisera stadens och landstingets verksamheter. Så har redan skett med förvaltningens Uppsökarenhet för vuxna och landstingets mobila psykiatriska team. Bland annat arbetar de ihop i det härbärgesteam som startade hösten 2006, något som gett goda resultat i arbetet med de som bor länge på härbärgen. Det är viktigt med en fortsatt samverkan men också utökad samlokalisering.

Erstabacken är ett medicinskt stödboende med 8 platser i heldygnsomsorg i samverkan med landstinget. Verksamheten är ett icke permanent boende för behandling, omvårdnad och rehabilitering och erbjuder kvalificerad somatisk, psykiatrisk och beroendevård i kombination med psykosociala insatser och boende. Det medicinska stödboendet erbjuder

hemsjukvård för personer som saknar boende och hospicevård för personer i livets slutskede.

Erstabacken startade sin praktiska verksamhet i mars 2005 då de tog emot den första gästen. Verksamheten har fallit väl ut. Avtalet med landstinget om Erstabacken går ut 2007. I avtalet finns möjlighet till två års förlängning, vilket förvaltningen förordar. I och med detta bör nämnden tillföras ca 6 mnkr årligen.

Frivilligorganisationer

I socialtjänstnämndens beslut om budget 2007 ingår en förstärkning av det ekonomiska stödet till frivilligorganisationerna som bedriver verksamhet för hemlösa. Detta sker dels genom en generell uppräknings med cirka 10 procent av 2006 års ekonomiska stöd (1,9 mnkr), dels genom en förstärkning av stödet till de organisationer som ordnar dagverksamheter för hemlösa (3 mnkr). Behovet av denna förstärkning kvarstår även efter 2007.

Även andra förändringar sker som kommer att medföra behov av ytterligare ekonomiskt stöd till frivilligorganisationerna. Stadsmissionen hyr idag lokal för Stadsmissionsgården av Sjömansinstitutet och har fått besked att de inte får hyreskontraktet förlängt. Verksamheten måste av den anledningen redan 2007 flytta till nya lokaler på Maria Prästgårdsgata 32 B, vilket leder till en hyreshöjning med cirka 600 tkr per år. Stadsmissionsgården har en viktig roll att fylla för hemlösa i Stockholm. De tar emot cirka 140 personer per dag måndag till fredag. I samband med flytten planerar Stadsmissionen också att utöka öppettiderna samt utveckla innehållet i verksamheten.

Frälsningsarméns natthärbärge i Midsommarkransen byggs troligen om under 2007-2008, vilket kommer att leda till ökad hyra. Det ekonomiska stödet från staden behöver således öka gällande hyran. Anledningen till ombyggnationen är att lokalerna inte är acceptabla varken ur brukarperspektiv eller av arbetsmiljöskäl. Några nödvändiga förbättringar är att bygga om sovsalarna till mindre rum samt att bygga en sluss vid ingången, något som inte finns idag. Natthärbärgets platser är nödvändiga för att upprätthålla stadens tak-överhuvud-garanti.

Stiftelsen Hotellhem

Hotellhem är en betydelsefull resurs för människor som har svårigheter att få en bostad på ordinarie sätt. Det finns idag 1 077 lägenheter att tillgå (borträknat ungdomsbostäder och genomgångsbostäder för kommunplacerade flyktingar).

Stiftelsen Hotellhem har i uppdrag att under 2008 starta ett stödboende i låghusdelen i Stadshagen för cirka 25 hemlösa med behov av särskilt stöd. Ombyggnationerna ser idag ut att kunna tidigareläggas till årsskiftet 2007/2008, med verksamhetsstart mars 2008. Stiftelsen Hotellhem kommer under 2007 att begära medel i ett särskilt ärende.

Missbrukare

Alkoholkonsumtionen i länet är hög, men visar en sjunkande tendens. I oktober 2006 var 3 523 personer över 20 år aktuella inom stadens missbrukarvård vilket är något färre än samma period 2004. Medelåldern var ca 44 år och andelen kvinnor 26 %. Andelen under 24 år hade minskat något jämfört med mätningen 2004. Knappt 2/3 hade alkohol som huvuddrog, en ökning jämfört med tidigare mätningar. Något fler än tidigare försörjde sig genom eget arbete, fler hade försörjningsstöd och färre hade inkomst via socialförsäkringssystemen. Hemlösheten bland personer med missbruksproblematik hade minskat med 17 % jämfört med samma period 2004. 70% av dessa hemlösa var aktuella vid stadsdelsförvaltningarna och 30% vid socialtjänstförvaltningens enhet för hemlösa.

Socialtjänsten har under de senaste åren tagit fram alltfler insatser som rör boende och boendestöd. Inom missbrukarvården ligger de största kostnadsökningarna inom boendeområdet. Olika former av stödboenden har byggts ut samtidigt som andelen försöks- och träningslägenheter har ökat. En stor del av behandlingsinsatserna sker i öppenvård, även om antalet placeringar i frivillig institutionsvård ökat något under 2006.

Samverkan mellan staden och andra aktörer som direkt eller indirekt arbetar med missbruks- och beroendeproblematik får allt större betydelse. Målsättningen är att vård- och behandlingsinsatserna ska vara långsiktiga och sammanhållna, vilket innebär att det är nödvändigt att klargöra ansvarsområden, utveckla framgångsrika metoder samt att samordna och mer effektivt utnyttja tillgängliga resurser. Det finns behov av att fånga upp och erbjuda insatser till unga vuxna och andra som befinner sig i riskzon eller i ett tidigt skede av missbruk. Andra viktiga områden är samordning av insatser för personer med komplexa vårdbehov i form av neuropsykiatriska och/ eller psykiska funktionshinder i kombination med missbruk och ökad tillgång till lägenheter och boenden med stöd.

Vuxna missbrukare

Efterfrågan på HVB Vuxnas institutionsplatser är i stort sett mycket god. Ett par verksamheter som erbjuder kvalificerade behandlingsinsatser har dock haft en vikande efterfrågan bl.a. på grund av att vårddygnspriset är högt. Effektiviseringar behöver göras, för att kostnaderna ska kunna sänkas och därmed också prisnivån.

Förvaltningen anser att en samlokalisering av flera behandlingsverksamheter är den mest kostnadsbesparande åtgärden. Bland annat kan personalbemanningen nedbringas och därmed möjliggörs en sänkning av vårddygnspriset. För att fullt ut samlokalisera ett antal institutioner krävs en smärre tillbyggnad i form av ett s.k. Flexatorhus. Socialtjänstförvaltningen har fått ett muntligt förhandsbesked om bygglov från stadsbyggnadskontoret. Kostnaden för uppförande av ett Flexatorhus beräknas till ca 6 mnkr.

Lots

Lotsverksamheten erbjuder narkotikamissbrukare som vistas på de öppna drogarenorna och är folkbokförda i Stockholm en snabb väg in i en kedja av vård och fortsatt frivillig behandling. Verksamheten är en samverkan mellan polis, socialtjänst och beroendevård som startade 2005 och har övergått i ordinarie drift. Socialtjänstnämnden behöver tillföras 1,5 mnkr för att säkra den fortsatta verksamheten.

Socialpsykiatri

Under senare år har staden gjort satsningar för psykiskt funktionshindrade, men ytterligare förbättringar behövs. Det gäller främst utbyggnad av olika boenden, arbetsverksamheter, samverkansformer med landstinget och brukarorganisationer samt kunskapsutveckling för personalgrupper.

Stockholms stad ger insatser till ca 2 900 personer med psykiska funktionshinder. De vanligaste insatserna är boendestöd och sysselsättning och därefter olika boendeformer. Boendestödet har ökat under de senaste åren. Den utvecklingen fortsätter liksom att uppdraget blir mer omfattande. Det innebär att det framöver är viktigt att satsa på kompetenshöjning av personal som arbetar med boendestöd.

Åldersfördelning bland klienterna har en tyngdpunkt på äldre (45 – 65 år) och många insatser är utformade för den åldersgruppen. Alltför yngre börjar söka stödinsatser. Därför måste stödformer som bättre motsvarar behov hos yngre med psykiska funktionshinder liksom hos personer med neuropsykiatriska diagnoser utvecklas de kommande åren.

I kommunfullmäktiges inriktningsmål anges att det ska satsas på utbyggnad av olika boendeformer och utbud av sysselsättningsverksamheter. Det finns ett 70-tal olika verksamheter för sysselsättning och arbete i staden. Ändå saknar många psykiskt funktionshindrade sysselsättning. Den stora satsningen bör vara att dels utveckla metoder för att motivera personer till aktiviteter, dels utveckla arbetsverksamheter och utöka alternativen.

Under perioden 2001 – 2006 har 95 nya lägenheter tillkommit i särskilt boende och stödboende för psykiskt funktionshindrade. Ytterligare boenden behövs men också diskussioner om vilka kvalitetskriterier som ska finnas i boenden för psykiskt funktionshindrade.

Flertalet av de personer socialtjänsten har kontakt med har också kontakter med öppen psykiatrisk vård främst om mediciner. Tendensen har varit att staden fått ta ett allt större ansvar för individer med behov av omfattande insatser som inte kan klaras i det ansvar kommunen har för boende och sysselsättning. Kostnaderna för placeringar i HVB har ökat för stadsdelsförvaltningarna. Samverkan med landstinget måste utvecklas ytterligare i överenskommelser om kostnads- och ansvarsfördelning främst kring personer som

har beslut enligt lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV) och lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT), i de gemensamma projekt som finns och i nya samverkansformer.

Arbetsmarknadsfrågor

Det stadsövergripande ansvaret för arbetsmarknadsåtgärder överfördes från kommunstyrelsen till socialtjänstnämnden från och med 2007. Förvaltningen kommer vid sidan av arbetet med att etablera jobbtorgen kunna bidra i arbetet med uppföljning av effekterna av de kommunala insatserna såväl som med ett löpande samordnat utvecklingsarbete. Särskilt fokus behöver riktas på de medarbetare i staden som ska arbeta med vissa målgrupper som nyanlända flyktingar, ungdomar, funktionshindrade, långtidssjukskrivna samt individer med socialpsykiatrisk problematik. Socialtjänstförvaltningen hyser förhoppning om att stora delar av detta utvecklingsarbete kan ske tillsammans med andra parter/aktörer och i samarbete med såväl Svenska ESF-rådet som olika lärosäten (EFS = Europeiska SocialFonden).

I förvaltningens uppgifter ingår också att på olika sätt samverka med stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsfunktioner, länsarbetsnämnden ("nya" arbetsförmedlingen), försäkringskassan, andra myndigheter inom det arbetsmarknadspolitiska området samt andra aktörer som utbildnings- och jobbföretag. För en framtida aktiv kommunal arbetsmarknadspolitik är det angeläget att stadens samlade erfarenheter och kunskaper inom arbetsmarknadsområdet tas tillvara, utvärderas och sprids. Ett viktigt redskap i detta arbete blir det nya uppföljningssystemet FLAI (kommunövergripande system för uppföljning av Flyktingintroduktion och arbetsmarkandsinsatser) som tas i drift under senare delen av 2007.

Flyktingmottagning

En central fråga i flyktingmottagningen är att verksamheten alltmer utvecklas mot en arbetslivsinriktad introduktion. Kopplingen till arbetslivet genom förstärkta insatser med yrkesinriktad sfi (svenska för invandrare) och yrkeskurser är centrala inslag i introduktionen. Andelen individer som är självförsörjande efter avslutad introduktion måste öka. Det kommer därför vara angeläget med en tydlig och stark koppling mellan introduktionsverksamhet, sfi och arbetsmarknadsverksamhet/jobbtorg för att öka arbetslivsanknytningen i introduktionen.

I början av 2007 överfördes den stadsövergripande samordningsfunktionen avseende stadens flyktingmottagning från kommunstyrelsen till socialtjänstnämnden. I arbetet ingår bl.a. att ta fram underlag för avtal mellan staden och staten om mottagning, prognosverksamhet, avtal med andra myndigheter (landsting, länsarbetsnämnd, Migrationsverket m.fl.) och samordning av nätverket för stadsdelsnämndernas flyktingsamordnare. Vidare ingår löpande anpassning av riktlinjerna för handläggning av introduktionsersättning så att dessa i allt väsentligt harmonierar med riktlinjerna för försörjningsstöd.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Staden kommer att inrätta flera s.k. jobbtorg där insatser kommer att göras för personer som uppstår försörjningsstöd. Utifrån vars och ens speciella förutsättningar kommer de att anvisas arbete eller sysselsättning. START och KramiMoa med sin breda kompetens av arbetsrehabilitering för människor som varit långtidsarbetslösa och i många fall beroende av försörjningsstöd, bör kunna bli en viktig resurs i jobbtorgens insatser.

Stockholms Arbetsmarknadstjänster (START) har ett differentierat utbud av tjänster och arbetsplatser, för arbetslivsinriktade rehabiliteringstjänster. Övervägande del av klienterna är socialmedicinskt, fysiskt eller psykiskt handikappade och därför behövs extraordinära insatser, för att de ska få möjlighet att komma in på arbetsmarknaden och därigenom kunna trygga sin försörjning. Inom verksamheten finns leg. arbetsterapeuter, rehabiliterings- och arbetsledare med olika yrkeskompetenser. START har ett väl inarbetat samarbete med stadsdelsförvaltningar, försäkringskassan, länsarbetsnämnden liksom med olika yrkes- och frivilligorganisationer.

START har haft en vikande efterfrågan av rehabiliteringstjänster, trots att verksamheten i utvärderingar får goda vitsord från klienter, stadsdelsförvaltningar och andra intressenter. För att undersöka om det framöver finns ett reellt behov av START:s tjänster beslutade därför förvaltningsledningen under hösten 2006, att stadsdelsförvaltningarna under en tremånadersperiod oktober-december skulle erbjudas ”gratisplaceringar”. Förvaltningarnas efterfrågan på nya rehabiliteringsuppdrag ökade på ett drastiskt sätt, från i stort sett 0 uppdrag till 137 uppdrag under perioden. Efterfrågan blev så stor att START inte fullt ut kunde motsvara behoven. Detta tyder på att det finns ett behov av enhetens tjänster, men att stadsdelsförvaltningarna av ekonomiska skäl tvingas prioritera andra grupper. Efter det att ”gratisplaceringarna” upphört från och med januari 2007 har efterfrågan åter drastiskt minskat.

Verksamheten KrAmi/Moa är ett samarbetsprojekt mellan länsarbetsnämnden, kriminalvården och kommunens socialtjänst. Denna typ av samarbetsprojekt finns också i andra delar av landet. KramiMoa tar emot personer som skrivs ut från kriminalvården och som behöver särskilt stöd för att komma in på arbetsmarknaden. En rad osäkerhetsfaktorer finns för kommande period, bland annat länsarbetsnämndens omorganisation. Både länsarbetsnämnden och kriminalvården har uttryckt tveksamhet till fortsatt samarbete om de förutsättningar som hittills gällt för stadens finansiering kommer att gälla i fortsättningen. KramiMoas del i samarbetet är helt intäktsfinansierat. Om finansieringsfrågan inte kan lösas för KrAmi/Moa bedöms att en avveckling av verksamheten bör övervägas. Förvaltningen återkommer i verksamhet/budget 2008 om denna fråga.

Unga vuxna

Inom ramen för stadens ansträngingar att öka sysselsättningen har förvaltningen kartlagt behovet av insatser för gruppen ”unga vuxna” med missbruksproblem. Översynen har i första hand gällt förvaltningens befintliga resurser inom såväl öppen- som slutenvård.

Stadsdelsförvaltningarna efterfrågar tjänster som är specifikt inriktade på målgruppen, t.ex. boenden med viss behandling, akuta placeringsmöjligheter, arbetsförmågeträning, i kombination med arbetsträning och företagsförlagd praktik. Socialtjänstnämndens verksamheter kan utgöra en hållbar och konstruktiv vårdkedja mellan exempelvis öppen- och slutenvård, mellan boende och arbetsträning/praktik.

I förvaltningens kartläggning lyftes bl.a. STARTs verksamhet ”Praktisk yrkescoachning för unga vuxna 18 – 25 år” fram. Denna verksamhet har påbörjats i mindre skala och har tagit emot ungdomar både från en av förvaltningens institutioner och från stadsdelsförvaltningar. Kostnaden för insatsen i full skala (15 platser) beräknas till ca 1,5 mnkr/år. Förvaltningen bedömer att en viss subventionering av kostnaden för stadsdelsförvaltningarna är nödvändig, för att tjänsten ska utnyttjas fullt ut.

Ekonomiskt bistånd

Eftersom ekonomiskt bistånd utgör samhällets yttersta skyddsnät påverkas omfattningen och utvecklingen av bidragsberoendet i hög grad av den rådande situationen på arbetsmarknaden samt av utvecklingen inom en rad olika områden, såsom exempelvis integrations- och utbildningspolitiken samt hur samhällets samlade rehabiliteringsinsatser är utformade. Allt detta påverkar antalet enskilda i behov av ekonomiska bistånd och deras närhet till arbetslivet.

Erfarenhetsmässigt finns ett samband mellan konjunkturläget och behovet av försörjningsstöd. Det är i dagsläget svårbedömt om antalet hushåll med otillräcklig A-kassa och andelen långtidsberoende som står relativt långt från arbetsmarkanden kommer att öka eller inte. En annan svårbedömd faktor är flyktingströmmarna till landet. Stadens åtagande framöver är svårt att förutsäga vad gäller flyktingmottagande och på vilket sätt det kan komma att påverka bidragsutvecklingen. Tidigare erfarenheter visar att introduktionersättning vanligen övergår i försörjningsstöd.

Dessa förutsättningar ställer krav på att fortlöpande utveckla handläggning och förhållningssätt samt att utveckla metoder och samverkansformer internt och externt. De allra flesta som har behov av ekonomiskt bistånd saknar ett arbete och därför blir verksamhetens främsta uppgift att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa förutsättningar för den enskilde att kunna försörja sig genom arbete. Det måste finnas insatser både för att rehabilitera icke arbetsföra personer och för att stärka arbetsföra personers möjligheter på arbetsmarknaden. Det är viktigt att kvinnor erbjuds stöd i lika

stor utsträckning som män. Insatserna måste ha fokus på att undanröja försörjningshindret och på den snabbaste vägen till arbete.

Våldsutsatta kvinnor

Förbättrat omhändertagande av våldsutsatta kvinnor

Socialtjänstnämnden har fått projektmedel från Länsstyrelsen i Stockholms län till skyddat boende och metodutveckling för våldsutsatta missbrukande kvinnor. Hvilan, ett akut- och korttidsboende för kvinnor, har avdelat fyra platser för målgruppen och två behandlingsassistenter har knutits till verksamheten som stöd för dessa kvinnor. Projektet pågår t.o.m. september 2007.

Förvaltningen planerar att utbilda personalen på stödboendena Syrenen, Västan och Vale i metoder att möta misshandlade kvinnor. Syftet med utbildningssatsningen är att våldsutsatta kvinnor ska erbjudas ett omhändertagande oavsett om de har missbruks- och/eller psykiska problem. Efter genomförd kompetensutveckling av personalen på övriga kvinnoenden finns ett utbud även för de grupper av våldsutsatta kvinnor som tidigare inte kunde erbjudas skyddat boende.

Förstärkt samverkan

Förvaltningen har under 2006 utrett angelägna utvecklingsområden där insatser behöver samordnas för att i första hand se hur befintliga verksamheter kan samverka. Ett sådant utvecklingsområde avser insatser för utsatta kvinnor.

Förvaltningen utarbetar ett åtgärdsprogram för de institutioner, boenden och behandlingshem inom socialtjänstförvaltningen som vänder sig till utsatta kvinnor dvs. kvinnor med missbruksproblem, psykiska problem, prostitution etc.

Vidare utreds förutsättningarna för en lokal- och personalmässig sammanslagning av institutioner, behandlingshem och stödboenden som vänder sig till målgruppen. Uppdraget innefattar även att undersöka hur öppna mottagningar för stöd och rådgivning till kvinnor kan samordnas och eventuellt samlokaliseras med förvaltningens kvinnoinstitutioner. Syftet med uppdraget är att förvaltningen ska kunna erbjuda en välfungerande sammanhållen vårdkedja, från härbärgesboende till drogfria stöd- och behandlingsinsatser. Förvaltningen återkommer med förslag under hösten 2007.

Från och med den 1 juli 2007 skärps lagstiftningen och socialtjänstens ansvar tydliggörs när det gäller våldsutsatta kvinnor och deras barn. För att åstadkomma en kvalitetshöjning för gruppen missbrukande våldsutsatta kvinnor behövs en förstärkning med 1,5 mnkr.

Prostituerade

Det sociala arbetet med traffickingfrågorna kräver alltmer resurser och en genomgång av arbetet både på organisations- och individnivå ska genomföras. I enlighet med det sociala program för att minska prostitutionen som staden antog 2006 ska enheten aktivt medverka för att få till stånd ett nära samarbete med exempelvis Tillståndsenheten, Utbildningsförvaltningen och polisen.

Prostitutionsenheten ingår i projektet ”Samverkan mot trafficking” som avslutas vid nyår. Redan nu tar arbetet med trafficking mer tid än vad som kalkylerats i projektet. Under 2004 arbetade enheten med 11 ärenden, 2005 med 23 ärenden och under 2006 med 47 traffickingärenden. En utökning av resurser behövs fr.o.m. 2008 med en socialsekreterare riktad mot trafficking. Det finns också behov av skyddat boende där traffickingoffren kan placeras. Förvaltningen återkommer i VP för 2008 i denna fråga.

Ett prioriterat område är att få en bättre bild av prostitutionen. Förvaltningen ska därför över tid kontinuerligt följa utvecklingen av antalet ärenden.

Kris- och katastrofberedskap

Socialjouren ansvarar för det akuta psykosociala ansvaret vid katastrofer, större olyckor och bränder inom Stockholms stad samt för att berörd stadsdelsförvaltning aktiveras. Jouren kan/ska aktivera stadsdelsförvaltningarnas krisorganisation/ledning vid en händelse av större art. Det är viktigt att denna roll blir tydliggjord i staden och att rollen som initiativtagare i krisorganisationen stärks.

I samband med de extraordinära händelserna kring Estonias förlisning, tsunamin i Sydostasien och kriget i Libanon har Socialjouren haft en viktig roll som sammanhållande länk i hjälparbetet. Socialjourens insatser, både när det gäller det administrativa och det operationella arbetet, har skett inom befintlig ram och av socialsekreterare vid sidan av sin ordinarie tjänst. Det finns önskemål om en utökad samverkan mellan stadsdelsförvaltningarnas beredskapssekreterare, utifrån de förväntade insatserna vad gäller det psykosociala omhändertagandet vid kris och katastrof. Framöver bör detta arbete samordnas med stadens ambitioner att bygga upp en kompetent beredskapsorganisation.

Stadsövergripande frågor

Under den kommande treårsperioden kommer förvaltningen att prioritera arbetet med kommunövergripande verksamhetsuppföljning och analyser av de olika verksamhetsområdena. Detta ställer krav på regelbundet och relevant informationsunderlag från stadens samlade socialtjänst. Sådant underlag finns dels i det IT-baserade verksamhetssystemet Paraplyet dels i den information som samlas in via den reguljära ILS- planeringen och

ILS-rapporteringen (ILS – Integrerat LedningsSystem). För att förvaltningen ska kunna utveckla och genomföra analys- och uppföljningsarbetet behövs följande:

- relevant behörighet till Paraplysystemet
- systemkompetens att kunna ta ut relevanta rapporter
- inflytande över den information som ska tillhandahållas genom stadsdelarnas ILS rapportering

Stadens reglemente behöver ses över och förtydligas vad gäller ansvarsfrågan mellan socialtjänstnämnden och kommunstyrelsen i det stadsövergripande arbetet.

Förvaltningen återkommer med precisering av resursbehov för implementeringen av analys- och uppföljningsarbetet. Förvaltningen kommer att i ett särskilt ärende/plan att redovisa behovet av kompetensutveckling och andra utvecklingsfrågor inom de olika verksamhetsområdena.

Det pågår ett omfattande utvecklingsarbete med IT-stödsystem för utredning, planering, bedömning och uppföljning av sociala verksamheter. Exempel på sådana stödsystem är BBIC (Barns Behov i Centrum), DUR (Dokumentation, Utvärdering och Resultat), ASI (Addiction Severity Index), ADAD (Adolescent Drug Abuse Dialog) m.fl. Det kommer att behövas fortsatta resurser för att utveckla sådana stödsystemen till generella instrument för verksamheterna. Parallellt krävs resurser för vidareutveckling av systemen samt fortlopande för utbildning av användarna av systemen. Förvaltningen återkommer med precisering av resursbehov.

Arbetet med att ta fram handläggarstöd (riktlinjer m.m.) och andra liknande dokument behöver utökat utrymme. Handläggarstöd efterfrågas för allt fler områden och flera av de nuvarande handläggarstöden behöver revideras. Handläggarstöden är viktiga instrument för att upprätthålla likabehandlingen i staden. Nya handläggarstöd, förändringar i policies m.m. ställer krav på utbildningsinsatser för berörda personalgrupper. Förvaltningen kommer att prioritera denna fråga.

Inom vissa välfärdsområden, som t.ex. funktionshinderomsorgen, har samlade utvecklingsinsatser gjorts under de senaste åren. I och med kommunstyrelsens beslut om fortsatta utvecklingsprojekt 2007 inom ramen för kvarvarande kompetensfondsmedel kommer staden även fortsättningsvis ta ett samlat ansvar för funktionshinderomsorgen, liksom för äldreomsorgen och utbildningsområdet. För individ- och familjeomsorgen saknas dock motsvarande samlade insatser. Förvaltningen anser att de allt högre kraven på metodutveckling, dokumentation och uppföljningar motiverar en särskild satsning på utveckling och utbildning inom individ- och familjeomsorgens olika delar. Förvaltningens bedömning är att behovet motsvarar en förstärkning med ca 10,0 mnkr.

Forskning och utveckling

Det sociala arbetet präglas alltmer av krav på kunskapsbaserade insatser och krav på systematisk uppföljning. Förvaltningen har ett särskilt ansvar för att samordna utvecklingen inom staden, både genom att initiera metodutvecklingsprojekt och genom fördjupad uppföljning och analys av de verksamheter staden bedriver. Under perioden kommer förvaltningen att verka för en stärkt samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna avseende den stadsövergripande metodutvecklingen och uppföljningen inom det sociala området. Förutsättningarna för implementering av forskningsresultat och beprövad erfarenhet kommer att vara i fokus. Förvaltningen kommer även att genomföra stadsövergripande utbildningsinsatser inom samtliga verksamhetsområden. Vidare finns ett behov att för socialtjänstens räkning upphandla tjänster för utvärdering och forskning. För att säkra möjligheterna att klara dessa uppgifter behöver ca 5,0 mnkr avsättas.

Trygghetsmätningar

Utifrån stadens mål att värna och öka tryggheten i boendet och hemmiljön är det angeläget att utveckla och samordna återkommande trygghetsmätningar i stadsdelsnämndsområdena. Socialtjänstförvaltningen föreslås ansvara för utveckling av enkätens utformning, urvalsstorlekar för olika områden och utformning av presentation av resultat.

Unga vuxna

Socialtjänstnämnden har i uppdrag att bedriva ett aktivt förebyggande arbete och särskilt motverka nyrekryteringen av missbrukare i åldern 13-25 år. Socialtjänstförvaltningen föreslår att fokus utökas på åldersgruppen ”unga vuxna” (18-25 år) då förebyggande insatser för denna grupp inte är så väl utvecklade som insatser för yngre åldrar. Här behövs ett bättre kunskapsunderlag om hur problembilden ser ut. För att förbättra beslutsunderlagen för, och följa upp det förebyggande arbetet föreslås att en årlig redovisning utvecklas med fokus på centrala nyckeltal för det förebyggande arbetet. Resultat från exempelvis Stockholmsenkäten kan utgöra indikatorer för stadens uppföljningsrutiner.

Europafrågor

I Sveriges strategirapport för social trygghet och social delaktighet 2006- 2008 prioriterar regeringen de nationella utmaningarna inom området. Att stärka de större städernas inflytande i den kommande strategirapporten är viktigt för stadens fortsatta utvecklingsarbete. Förvaltningens inriktning under perioden är att stadens utvecklingsarbete ska styras med ett tydligare strategiskt perspektiv i syfte att förbättra välfärden och servicen till medborgarna.

Tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen

Det finns ca 1 660 serveringstillstånd i Stockholm. Tillståndsenheten handlägger årligen mellan 2 500 och 3 000 ärenden som gäller serveringstillstånd i olika former. Vidare handläggs varje år ca 3 000 tillsynsärenden som resulterar i antingen återkallelser, varningar eller påpekanden. I arbetet med tillsynen prioriteras de alkoholpolitiska målen. Tillståndsenheten finansieras med avgifter från branschen.

I samband med den aviserade revideringen av stadens riktlinjer för serveringstillstånd kan de ekonomiska förutsättningarna för förvaltningens tillståndsenhet komma att förändras. Exempelvis innebär längre öppettider att tillsynen måste utökas, vilket medför ökade kostnader. Förvaltningen avser därför göra en översyn av tillsynsavgifterna inför år 2008. En viktig princip vid översynen är att det ska finnas ett tydligare samband mellan avgiften och den tillsyn som faktiskt utövas på serveringsstället.

Medarbetarna

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron sjönk till 7,4 procent år 2006, vilket är en minskning med 0,6 procentenheter jämfört med år 2005. Förvaltningen har försökt sänka sjukfrånvaron genom bl.a. insatser i arbetsmiljön, ett utvecklat samarbete med försäkringskassa och företagshälsovård och fokus på att rätt insatser sätts in i tid. Vidare har förvaltningen försökt sänka sjukfrånvaron genom att på olika sätt uppmuntra till livsstilsförändringar som leder till ökad hälsa, såsom t.ex. möjlighet att motionera på arbetstid och möjlighet till subventionerat träningskort.

Förvaltningen kommer under perioden att fortsätta utveckla arbetet med att få ner sjukfrånvaron och förhindra en ökning trots hög medelålder i förvaltningen. Insatser kommer att riktas på att se hur sjukfrånvaron fördelar sig och försöka synliggöra vad som orsakar ohälsa för att därefter fatta beslut om eventuella riktade åtgärder till verksamheter/ yrkesgrupper med hög sjukfrånvaro. För att lyckas i arbetet med att sänka sjukfrånvaron erfordras fortsatta satsningar på både preventiva insatser och snabba rehabiliteringsinsatser. Ett problem är dock svårigheten att snabbt hitta annat arbete för medarbetare som inte längre klarar av jour- och nattarbete eftersom den övervägande delen av förvaltningens anställningar utgörs av denna typ av arbete.

Kompetensförsörjning

Förvaltningen bedöms vara en attraktiv arbetsgivare och har inga problem att nyrekrytera varför kompetensförsörjningen i stort inte utgjort något problem.

Långsiktigt kommer förvaltningen sannolikt att ha ett stort rekryteringsbehov på grund av den höga medelåldern. Arbetet måste under perioden fortsätta med att utveckla rutiner och verktyg för att kvalitetssäkra rekryteringsprocessen.

Förvaltningen samarbetar på olika nivåer med högskolor och arbetar aktivt med att utveckla den verksamhetsförlagda praktiken som görs i verksamheterna för att på så vis attrahera studenter. Denna samverkan har bl.a. resulterat i att omfattande praktikhandledarutbildningar kunnat erbjudas praktikhandledare på förvaltningen. Samverkan med universitet och högskolor kommer att fortsätta.

Ledarstrategi

Samtliga chefer har utbildats i stadens ledarstrategi och implementeringen av strategin i förvaltningen måste fortsätta. Under 2006 genomfördes utbildningsinsatser i det arbetsrättsliga regelverket. Under innevarande år kommer utbildningsinsatser i bl.a. coachande arbetssätt samt mål- och resultatorienterat förhållningssätt att genomföras. Nämnade arbetsmetoder/förhållningssätt ska enligt stadens ledarstrategi tillämpas av stadens chefer. Under perioden bör ett reguljärt chefsutvecklingsprogram som är en påbyggnad utifrån stadens centralt utvecklade ”chefskörkort” arbetas fram och erbjudas både chefer och medarbetare som identifieras som potentiella chefer.

Staden har centralt utvecklat en webbaserad personalhandbok för hela staden. I nämnda personalhandbok finns möjlighet att göra tillägg och utveckla en förvaltningsspecifik del, vilket bör nyttjas.

Övriga redovisningar

Ekonomiska bedömningar

Utgångspunkten för underlag till budget för 2008 - 2010 är kommunfullmäktiges budget 2007. I detta ärende redovisar förvaltningen dels tidigare beslutade reguljära verksamheter som är ofinansierade fr.o.m. 2008, dels förslag om nya verksamheter.

Justering med anledning av förändringar i budget 2007

I socialtjänstnämndens förslag till verksamhetsplan för 2007 föreslogs tillskott av medel för ett antal olika insatser som bedrivs inom ramen för nämndens reguljära verksamhet. För dessa insatser finns dock inga medel avsatta i nämndens ram (mnkr):

Grimman, medborgarkontor och akutboende för hemlösa	2,9
Lots	1,5
Fortsatt husvagnsboende vid Flaten Camping	2,1
Stöd till utomstående organisationer som ordnar dagverksamhet för hemlösa	3,0

Indexuppräknning avseende stöd till utomstående organisationer som ordnar boenden för hemlösa	1,9
Fortsatt finansiering av bedömningskansliet	1,2
Inrättande av ett socialpedagogiskt center för adopterade och deras familjer	3,0
Inrättande av ett kunskapscenter för socialpsykiatri	<u>2,0</u>
	17,6

Förvaltningen föreslår att socialtjänstnämnden hemställer om 17,6 mnkr fr.o.m. 2008 till den reguljära verksamhet som inte är finansierad inom ram.

Beräknade kostnadsökningar i övrigt under perioden

I detta tjänsteutlåtande har redogjorts för trender, utvecklingstendenser, olika strukturella frågor och viktiga utvecklingsområden under planeringsperioden. Bedömningarna avser både nämndens eget verksamhetsområde och det stadsövergripande ansvaret. Det är i dagsläget inte möjligt att bedöma kostnads- och intäktskonsekvenser av samtliga framtida förändringar. Här nedan återfinns dock en sammanställning över de områden där en ekonomisk bedömning kan ske (mnkr):

Förstärkning av det yttersta skyddet för barn och ungdomar	15,0
Startkostnad för nytt gruppboende för ensamkommande asylsökande barn	1,0
Startkostnad för nytt Put-hem	1,0
Utveckling av familjehemsvården	5,0
Förstärkning av det uppsökande arbetet bland ungdomar	2,0
Fortsatt utveckling av stöd- och utvecklingsverksamhet inom Komet	1,5
Medling vid ungdomsbrott	2,0
Samlokalisering av olika behandlingsverksamheter i nytt Flexatorhus	6,0
Förstärkt samverkan kring missbrukande våldsutsatta kvinnor	1,5
Satsning på utveckling och utbildning inom individ- och familjeomsorg	10,0
Forskning- och utvecklingsinsatser	<u>5,0</u>
	50,0

Utömlänsplacerade funktionshindrade

Med anledning av ändrade regler avseende betalningsansvaret för utvecklingsstörda personer boende utanför länet minskar nämndens kostnader verksamhetsåret 2008 med ca 15,0 mnkr. Staden får minskad statlig ersättning med motsvarande belopp.

Lokaler

Förvaltningen har för närvarande knappt 100 kontrakt, på ett 75-tal adresser, och med en total yta av ca 74 000 kvm. Den totala årshyran beräknas till ca 72,5 mnkr, vilket ger en genomsnittlig kostnad per kvadratmeter och år på ca 975 kronor. Förvaltningen arbetar aktivt med att få balans i lokalbeståndet dels genom effektivisering av lokalytor och dels

genom frånträde eller samutnyttjande. Får förvaltningen nya uppdrag och verksamheter kan det även medföra att lokalbehovet blir större.

Verksamheter, boenden, som har brister i exempelvis brandskydd och miljö- och hälso-skyddssynpunkt, livsmedelshantering, kommer att bli föremål för översyn. Det gäller boenden inom HVB vuxna, Enheten för stadsgemensamma boenden och LSS-kollo. Under åren kan ett antal boenden inom förvaltningen bli aktuella för att samutnyttjas, vilket ger möjlighet till frånträde av lokaler.

Hyresnivåerna kan betecknas som stabila, men med en uppgång för nyare lokaler i city. För lokaler med sämre lägen och standard görs bedömningen att hyresnivåerna kan sjunka under år 2007, för att senare eventuellt höjas.

Bedömning av framtida renoveringsbehov för lokaler- exempel

Bandhagshemmet

Stödboendet Bandhagshemmet är i behov av en större renovering av byggnaderna. Tillgängligheten har brister, hissar saknas och rummen behöver anpassas för funktionshindrade. Ur säkerhets- och arbetsmiljösynpunkt bör receptionen byggas om, brandlarm och personskyddslarm installeras. Kostnaden för renoveringen är beräknad till ca 37,0 mnkr. Tidigare har kök och matsal renoverats för ca 5,0 mnkr.

Beräknade kostnader för hyra och renovering enligt offert:

Lokalyta är 3 237 kvm. Årshyran är 3 006 202 kr och hyrestillägget blir 3 047 000 kr för renoveringsarbeten, vilket ger en total årshyra på 6 053 202 kr efter renovering. Detta ger en hyreskostnad på 1 870 kr /kvm och år.

Socialtjänstförvaltningen ser ingen möjlighet att driva verksamhet på Bandhagshemmet om finansieringen av renoveringen enbart ska belasta HVB vuxnas budget. Vårddygns-kostnaden kommer att öka från 707 kr till 858 kr, en ökning med 21,4 % för stödboende och från 919 till 1 115 kr, en ökning med 21,3 %, för plustjänster, vilket gör att stadsdels-nämnder och andra kan få svårigheter att köpa tjänsterna. Det kan innebära att social-tjänstnämnden måste ta ställning till att stänga stödboendet Bandhagshemmet om inte en annan övergripande lösning kan erhållas.

Pettersbergsgården 15

HVB vuxna kommer att lämna en fastighet med sjötomt, Båtmanskroken 28, fastighetsbe-teckning Pettersbergsgården 15, om möjligheter till samlokalisering kan finansieras. Den är belägen i Mälarhöjden i ett mycket attraktivt område. En försäljning av fastigheten kommer troligen att ge en intäkt till staden på uppskattningsvis 15-20 mnkr. Om en del av denna intäkt skulle kunna nyttjas för att uppföra en paviljongbyggnad, typ "Flexatorhus",

i Västberga, skulle det skapa förutsättning för en mer realistisk hyreskostnad för HVB vuxna och därmed en vårddygnskostnad som vårdköparna har möjlighet att betala.

Nuvarande finansieringsform vid nybyggnation innebär att hyresvärden, Micasa Fastigheter i Stockholm, ska ta ut en marknadshyra, men också ett hyrestillägg avseende amorteringar och räntor för byggnadsinvesteringen och verksamhetsanpassningar. Det innebär att den totala hyreskostnaden, och därmed också vårddygnspriset, skulle bli så hög att en samlokalisering av verksamheterna omöjliggörs. Dvs. det skulle inte ge vårdköparna ett lägre pris och troligen då inte heller en ökad efterfrågan.

Bilaga

Specifikation av väsentliga förändringar jämfört med kommunfullmäktiges budget år 2007